

**Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија**

адреса: плоштад “Пресвета Богородица” бр.3
1000 Скопје

Скопје, 12.11.2021

Предмет: Известување за намера за спроведување на “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Ве известуваме дека Инвеститорот “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, експорт-импорт ДОО Врпчиште како сопственик на земјоделски објекти има намера да изврши реконструкција и адаптација на постојни објекти за производство на пилешко месо.

За реализација на предложениот проект Инвеститорот изработи инестиционо-техничка документација/основен “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Основниот проект е со тех. бр. 002-01-20 изработен од “ШГ - ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово.

Земјоделските објекти, кои ќе се користат за производство на пилешко месо се: одгледувалиште на матични јата и јата несилки, инкубаторска станица и одгледувалиште на бројлери. Сите три објекти се наоѓаат на различни локации. Одгледувањето на матичните јата и јата несилки ќе се одвива на локација на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница. Инкубаторската станица се наоѓа на локација на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Фармата за одгледување на бројлери се наоѓа на локација на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в Желкарник. Сите три проектни локации се сместени во Општина Ранковце.

Во прва фаза планирана е реконструкција и адаптација на два објекти за одгледување на матични јата, два објекти за одгледување на родителски јата, административни простории, инкубаторска станица, четири објекти за одгледување на бројлери, административниот објект, котлара и магацин. Со реконструкцијата ќе се обезбеди можност за ставање во функција на одгледувалиштата и инкубаторската станица.

Проектираниот капацитет во првата година од производството е:

- Матични јата и јата несилки (**6000** женски единки, **550** машки единки годишно);
- Производство на **900.000** јајца за ведење годишно (одгледувалиште на родителски јата);
- Производство на еднодневни пилиња, бројлери **900.000** годишно (инкубаторска станица);
- Проектираниот капацитет на јато за одгледување на бројлери е **16.000** еднодневни пилиња во еден објект или вкупно за четири објекти **64.000**

бројлери во еден турнус или **448.000** бројлери на годишно ниво (одгледувалиште за бројлери).

Целта на оваа инвестиција на Инвеститорот “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врапчиште е да ги стави во функција одгледувалиштата и инкубаторската станица, кои со години наназад не се во функција, да обезбеди одржлив развој на земјоделството и одржлив еколошки и социо-економски развој на секторот бројлерско производство.

Согласно националното законодавство за животна средина, проектот сметаме дека спаѓа во **Прилог I од Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата од спроведување на оценка на влијанието врз животната средина (“Службен Весник на РМ бр. 74/05, 109/09 и 164/12), точка 14 Инсталации за интензивно живинарство или свињаство со повеќе од 40.000 места за бројлери, 20.000 места за кокошки несилки.**

Ве молиме за дефинирање на опсегот на Студијата за Оценка на влијание врз животната средина на **Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”, Општина Ранковце** согласно законските барања од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18)

Во прилог Ви ги доставуваме неопходните информации и податоци за проектот, техничките карактеристики и локацијата на проектот, карактеристиките на пределот и главните заклучоци од спроведената прелиминарна анализа на можните влијанија на проектот врз сите елементи на животната средина.

Стоиме на располагање за дополнителни информации и/или податоци при донесување на Вашата одлука.

Со почит,

“ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врапчиште

**Управител
Бурим Џелили**

.....

Прилог:

1. Известување за намера со Листа на проверка за утврдување на потребата од оцена на влијанието на проектот врз животната средина.

ПРЕДМЕТ: ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА НАМЕРА ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА ПРОЕКТ

ПРОЕКТ:

“Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште на бројлери “Псача”

ИНВЕСТИТОР: “Интернационал Фреш Фоод” ДОО, Врапчиште

Ноември, 2021

1 Информации за инвеститорот

Инвестотор: “Интернационал Фреш Фуд” ДОО с.Врапчиште

Објект: “Кланица за живина во Општина Врапчиште”

Адреса на инвеститорот: ул.100 бр.1 Врапчиште

Назначено лице за контакт: Бурим Џелили

Тел. : +389 (0) 76 222 191

E-mail адреса: internationalfreshfood.doo@gmail.com

2 Карактеристики на проектот

2.1 Категорија во која припаѓа проектот

Согласно националното законодавство за животна средина, Прилог I од Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на кои се утврдува потребата од спроведување на оценка на влијанието врз животната средина (“Службен Весник на РМ бр. 74/05, 109/09 и 164/12) проектот припаѓа на точка 14: Инсталации за интензивно живинарство или свињаство со повеќе од 40.000 места за бројлери, 20.000 места за кокошки несилки, проекти за кои задолжително се врши оценка на влијанието врз животната средина.

2.2 Локација

Постојните објекти за одгледување на живина се наоѓа во североисточниот плански регион од Република Северна Македонија во Општина Ранковце (Слика 1). Овој регион го зафаќа сливното подрачје на реките Пчиња и Крива Река. Вкупната површина на регионот изнесува 2.310 km², што преставува 9,3% од вкупната површина на Македонија. Североисточниот регион го сочинуваат следните 6 (шест) општини: Општина Липково, Општина Куманово, Општина Старо Нагоричане, Општина Ранковце, Општина Кратово и Општина Крива Паланка.

Слика 1 Местоположба на Општина Ранковце во однос на соседните општини

Проектната локација за одгледување на матични јата “Гиновци” се наоѓа на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница, додека проектната локација за инкубаторската станица се наоѓа на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Овие два објекти меѓусебно се оддалечени околу 50 м. Проектната локација за одгледување – фарма за бројлери се наоѓа на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в Желкарник, Општина Ранковце.

Најблиските населени места до одгледувалиштето за бројлери е село Псача, додека до одгледувалиштето за матични јата и инкубаторската станица е село Гиновци, кое се наоѓа североисточно од село Гиновци, на оддалеченост од околу 500 м.

Псача е населба која се наоѓа на јужната страна долж магистралниот пат Куманово - Крива Паланка во северното подножје на Осоговските планини и истата е на половина од патот Ранковце - Крива Паланка. Земјоделството е доминантно занимање на жителите на ова село, во атарот на селото се наоѓа најголемата фарма за печурки Бонум и живинарска фарма “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО, Врапчиште, која се наоѓа на оддалеченост од околу 500 м од најблиските објекти за домување.

Гиновци се наоѓа во јужниот дел на Славишко поле, во непосредна близина на коридор 8. Сместено е во средишниот дел на Општина Ранковце. Поради својата местоположба во Славишкото Поле и располагањето со површини на плодни земјоделски површини, најголемиот дел од населението се занимава со полјоделство. Селото е едно од малкуте во целата општина, кое располага со многубројни стопански објекти во повеќе стопански дејности. Претпријатија кои работат во атарот на селото Гиновци се: рудникот „Бентомак“, неколку живинарски фарми и ОП „Осогово“. Во однос на угостителско-сместувачките капацитети во селото се наоѓа рекреативниот-риболовен центар „Парк Гиновци“. Макролокацијата на трите предметни опфати во рамки на Општина Ранковце, е дадена на Слика 2.

Слика 2 Проектната локација во однос на општината и населените места во околината

Пристапот до одгледувалиштето за матични јата и инкубаторската станица е преку локален асфалтиран пат, кој ги поврзува со регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. Локалниот пат поминува низ село Гиновци. Објектите се на оддалеченост од околу 670 m од регионалниот пат. Паркирањето е предвидено да се одвива во рамките на самите парцели.

Земјиштето на проектната локација е во сопственост на Република Северна Македонија, а објектите се во сопственост на Инвеститорот и се наоѓаат на градежно изградено земјиште, со површина од 135.016 m² и 17.892 m² под објекти. Објектот на инкубаторската станица се наоѓа на градежно изградено земјиште, со површина од 6883 m² и земјиште под објекти со површина од 1413 m². На Слика 3, Слика 4, Слика 5 и Слика 6 е претставена микролокацијата на проектните локации во Општина Ранковце.

Слика 3 Микролокација на катастарска парцела 1215/1 Матично јато во однос на соседните парцели

Слика 4 Микролокација на катастарска парцела 1205/1 Инкубаторска станица во однос на соседните парцели

Локацијата за одгледување на бројлери “Псача” има многу добра сообраќајна поврзаност, бидејќи пристапот до локацијата е од југозападната страна од регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. До локацијата се пристигнува преку асфалтен пристапен пат од југозападната страна. Паркирањето е предвидено да се одвива во рамките на самата парцелата.

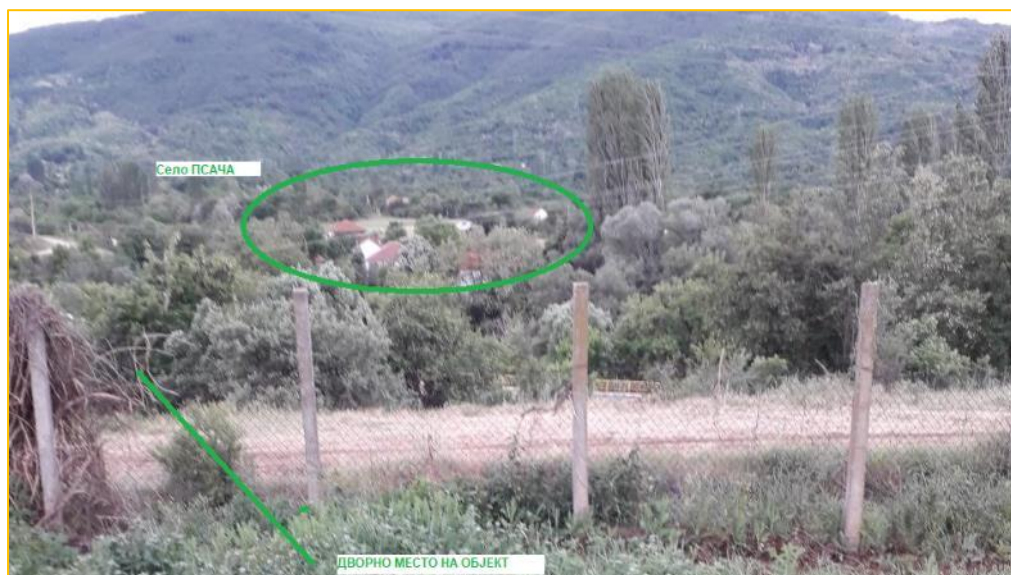
Слика 5 Микролокација на катастарска парцела КП 355/2- одгледувалиште на бројлери

Слика 6 Микролокација на катастарска парцела КП 355/1-одгледувалиште на бројлери

На следните фотографии (

Слика 7) е прикажана сегашната состојба на проектната локација за одгледување на бројлери “Псача”.

а) Теренски фотографии од проектната локација за одгледувалиште за бројлери “Псача”

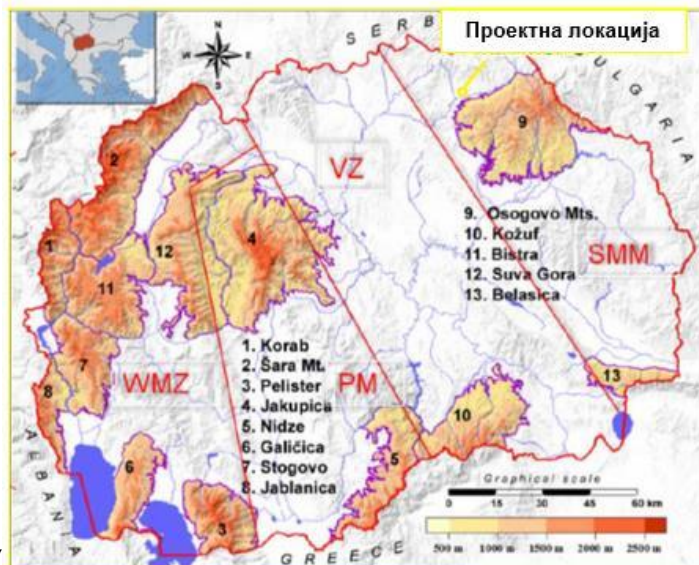
б) Теренски фотографии од постојана инкубаторска станица Гиновци

Слика 7 Постојна состојба на проектната локација во Општина Ранковце

2.3 Еколошки карактеристики и карактеристики на животната средина во областа

2.3.1. Геологија и хидрологија

Територијата на РСМ има четири геотектонски региони или единици: Западно-македонска зона, Пелагониски масив, Вардарска зона и Српско-македонски масив. Пошироката област на проектната локација опфаќа две големи геотектонски единици: Вардарската зона и Кратовско-

Злетовската вулканска област (

Слика 8). На овој терен, со предпалеозојската орогенеза се формирани антиклинорите на Осогово и на Герман, како и други апликативни структури. Одреден број синантиклин, заемно поврзани во Рифејско - Камбријски карпи, биле формирани со херциниската орогенеза.

Во потесната област се наоѓа котлината Славиште која се наоѓа во изворишниот и средишниот дел на Крива река, како вметната творба помеѓу Осоговските планини на југ и планината Герман на север. Славишкото Поле е исполнето со плиоценски езерски седименти. Во атарот на селата Ранковце и Гиновци се јавуваат дебели пластови на бентонитски глини.

Слика 8 Геотектонски региони во Република Северна Македонија (Извор “Ге Општи геоморфолошки карактеристики за Република Македонија”- И. Милевски)

2.3.2. Хидрографија

Хидрологијата во предметниот опфат е добро развиена и широко разгранета. Главната водна артерија во областа е Крива река. Целата општина Ранковце и општина Крива Паланка претставуваат сливно подрачје на Крива Река. На сликата подолу е прикажана широката хидрографска област во североисточниот дел на Република Северна Македонија каде се наоѓа предметната локација.

Слика 9 Хидрографска мрежа на Република Северна Македонија

Изворот на Крива река се наоѓа на Осоговски планини, северно од Царев врв (2085 м н.м.в.) на висина од 1800 м н.м.в.

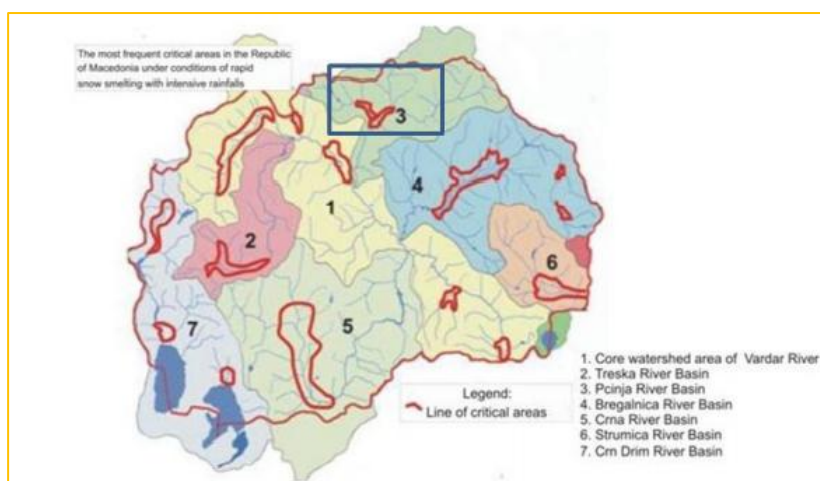
Од местото каде што извира Крива река до селото Псача, Крива река е со тесно корито, се додека не навлезе на територијата на Општина Ранковце, во Славишко поле. Други поголеми водни текови во општината се: Мештеница (8 km) која извира под врвот Лисец (1527 м н.м.в.), а се влева во Крива Река кај с. Псача на 640 м н.м.в. и Рашка (во близина на село Петралица) која што е долга 12 km. Крива Река се наоѓа јужно од одгледувалиштето за бројлери “Псача” локација на оддалеченост од околу 400 m. Во пошироката област на предметната локација

поминуваат потоците Голем Дол и Цветин вир. Одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица се наоѓаат на околу 300 m северо западно од Гиновски дол.

Појава на поплави во регионот

Мониторингот на хидрометеоролошките и геолошките параметри во регионот го врши Државниот хидрометеоролошки завод на Република Македонија. Според мапата на критички точки на поплавување во Република Северна Македонија (Слика 10) потегот кај реката Пчиња, кај спојувањето со Крива река и Кумановска река е критична област за појава на поплава. Поплавите вообичаено се случуваат на пролет во услови на брзо топење на снегот и интензивни врнежи од дожд, а состојбата се влошува поради тоа што Крива река не е регулирана спротиводно.

Исто така, не се регулирани ни речните брегови при спојувањето на река Пчиња и Кумановска река. Согласно Државниот хидрометеоролошки завод и метеоролошката служба не е идентификувана друга област критична на поплава во пошироката област.

Слика 10 Критични области на поплава во Република Северна Македонија

Ерозија

Речиси половина од територијата на општините (Кратово, Крива Паланка и Ранковце) спаѓаат во подрачја подложни на ерозија од IV категорија (46.8%) и V категорија (11%), вкупната површина на овие две категории изнесува 57.8%. Другиот дел од областа спаѓа во II и III категорија и е област каде што антропогените активности се поинтензивни (околу селата).

2.3.3. Климатски карактеристики

Климата во поширокиот регион е претежно умерено-континентална до планинска. Температурата варира според надморската височина. Во пониските области зимата е умерено студена, летото умерено топло, пролетта е свежа, а есента е релативно топла. Овие климатски карактеристики се должат на географската позиција, на релјефот и на одредени влијанија кои од Егејско море продираат преку Крива река. Од друга страна, високите делови на Осогово се под влијание на степската клима.

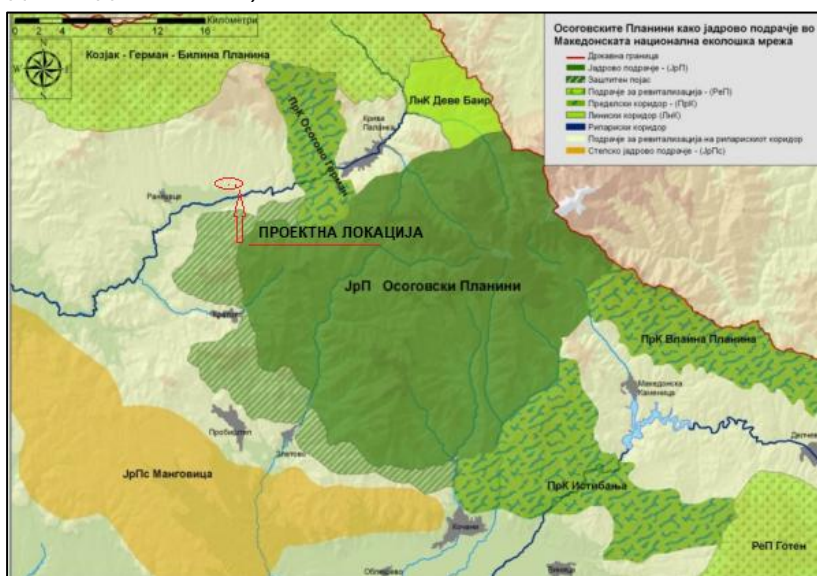
Општина Ранковце се протега во Славишко поле и е опкружена од планински масиви на север и на југ. Овие орографски карактеристики имаат значително влијание врз локалната клима. Климата е умерена-континентална во долните делови, додека во високите делови на планините Осогово и Герман, доминира планинска клима. Ветерот има претежно југозападен правец, со просечна годишна брзина од 2.9 m/s.

2.3.4. Биодиверзитет и заштитени подрачја

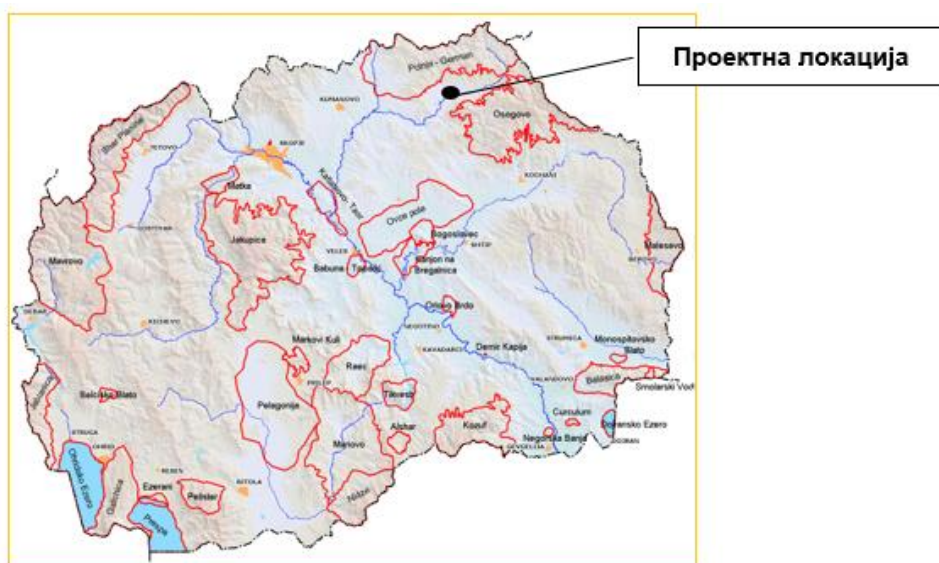
Во поширокото опкружување на предметната локација значајни пределски елементи се планината Осогово од јужната страна, а од северната страна планините Герман и Билина.

Врз основа на Законот за заштита на природата ("Службен Весник на Република Македонија" бр.67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16 и 113/18), Владата на Република Северна Македонија, донесе Одлука за прогласување на дел од Осоговските планини за заштитено подрачје во категорија V - Заштитен Предел (Службен Весник. на Р.М. бр: 277/20).

Во пошироката околина на предметниот опфат се наоѓа важен коридор за крупните цицачи, согласно Македонска Национална Еколошка Мрежа МАК-НЕН (Слика 11). Осогово-Герман пејзажниот биокоридор се проширува во правец југ-север од Осоговски Планини, во регионот на селата Мождивњак и Конопница кон Герман планина, во регионот на селото Петралица. Во основа ја преставува врската помеѓу Осоговските планини со опсегот на планини на границата со Србија (северна Македонија). Овие планини се Козјак, Герман и Билина Планина (од запад кон исток).

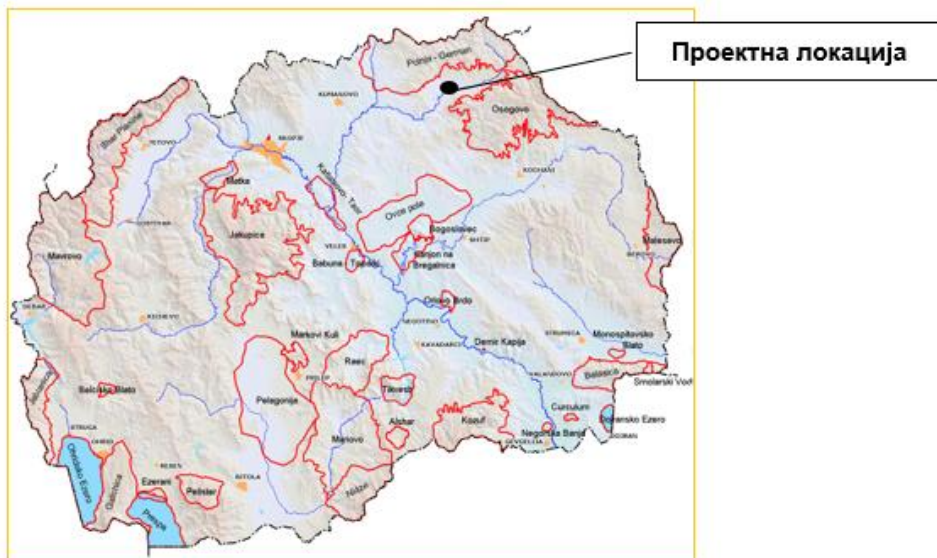
Слика 11 Картографски приказ на дел од МАК -НЕН

Од

Слика 12, како релевантни Емералд подрачја кои се наоѓаат во пошироката околина на предметниот опфат, се: Емералд подрачје "Пчиња-Герман" и Емералд подрачје "Осогово". Во однос на релевантните Емералд подрачја, важно е да се нагласи дека проектната локација не

се совпаѓа со ниедно од двете идентификувани Емералд подрачја.

Слика 12 Емералд мрежа на Р. Северна Македонија

Во рамки на локацијата не беа евидентирани значајни/ чувствителни растителни и животински видови кои ќе бидат негативно засегнати од реализирањето на проектните активности.

Во природните живеалишта во пошироката околина припаѓаат шуми и грмушки, пасишта и водни живеалишта. Антропогените живеалишта се претставени со земјоделско земјиште и урбанизирани области. Сите природни живеалишта се под силен антропоген притисок за долго време и во моментот најголем дел од нив се во различни фази на деградација.

Крајбрежните шуми од врби и тополи, се развиени по должината на речниот брег на Крива река. Водните живеалишта во пошироката околина се оние кои се формирани од страна на Крива Река и населениот басен вклучувајќи и неколку потоци и реки. Оваа хидрографска мрежа е населена со цицачи (видра), птици (чапји, белиот и црниот штрк во потрага за храна, некои видови на патки, бела чапја и миграција на корморани), риби, водоземци и влекачи (барски жаби, водни змии).

2.3.5. Културно богатство

Во рамки на проектната локација не се регистрирани археолошки локалитети. Во пошироката околина на проектната област постои локација со заштитеното културно наследство: црквата "Свети Никола" (лоцирана околу 2 km над село Псача).

2.4 Технички карактеристики на проектот

Сместувањето на живината во одгледувалиштата треба да биде на начин на кој ќе се избегне штетното влијание на надворешните фактори на животната средина, како што се бучавата, вибрацијата и атмосферското загадување.

Формата, градбата и одржувањето на живеалиштата, објектите и опремата за живината мораат да бидат такви за да може да се одржуваат на лесен и хигиенски начин и да ја ограничат опасноста од појава на болести или трауматски повреди на животните како и да обезбедат соодветни безбедносни услови.

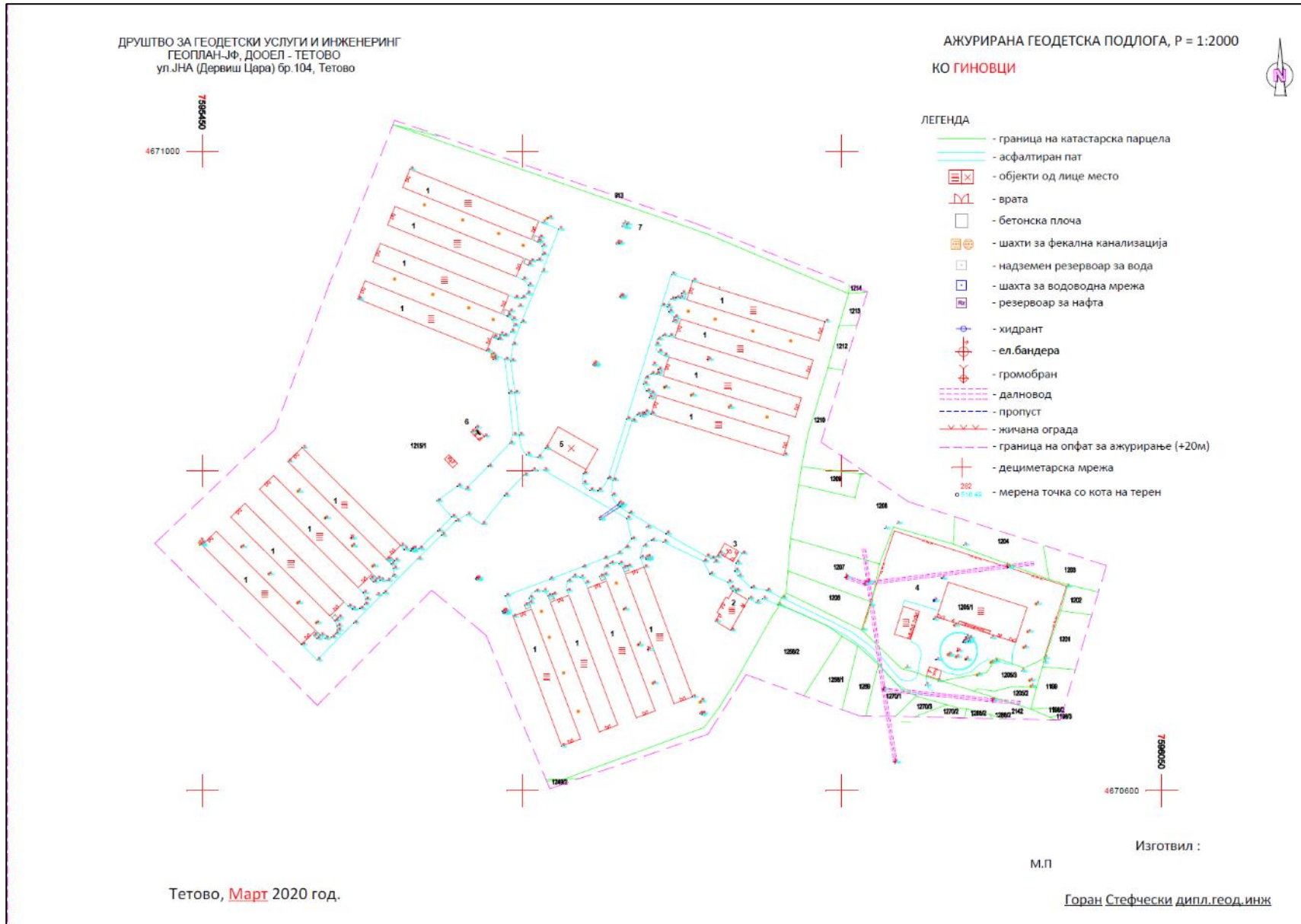
Процесот на производство на пилешко месо опфаќа одгледување на живина за размножување и живина за производство. Одгледувањето на живината за размножување опфаќа: одгледување на матични јата за репродукција, одгледување на јата несилки,

инкубаторска станица како посебна единица објект во кој се инкубираат и се изведуваат јајца и кој ги задоволува потребите од едnodневни пилиња и одгледување на живина за производство односно одгледување на јата за бројлерско производство.

2.6.1. Одгледувалиште на матични јата и јата несилки “Гиновци”

Предметната локација каде се наоѓа постојното одгледувалиште за матични јата и јата несилки “Гиновци” е КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница и е со површина од 135.016 m² земјоделско земјиште и 17.892 m² земјиште под објекти. Сите објекти се во сопственост на Инвеститорот.

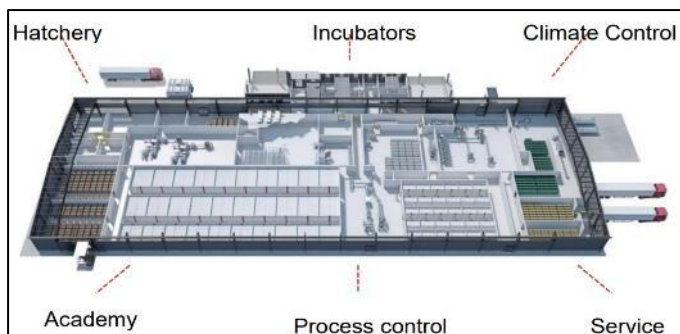
На проектната локација во село Гиновци, ќе функционираат вкупно 16 одгледувалишта, од кои 8 објекти се за одгледување на живина (до периодот репродуктивна зрелост) и 8 објекти (за одгледување на несилки за производство пред периодот на несење). На Слика 13 е даден распоред на објекти на постојна локација на одгледувалиште на матични јата “Гиновци”.

Слика 13 Распоред на објекти на постојна локација на одгледувалиште на матични јата “Гиновци”

Инкубаторска станица

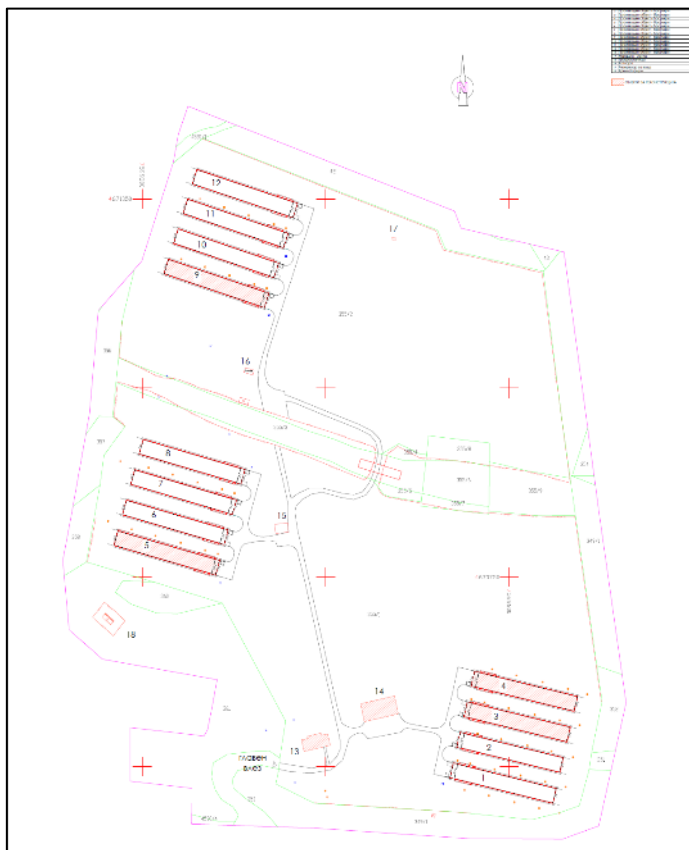
Предметната локација каде се наоѓа постојната инкубаторска станица е КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Инкубаторска станица преставува градежно изградено земјиште со површина од 6883 m² и земјиште под објекти 1413 m². Реконструкцијата и адаптацијата на инкубаторската станица опфаќа рушење на сите внатрешни ѕидови во просториите каде се одвива процесот на инкубација и замена со објект од нова градба. Сите постојни инсталации ќе се отстранат и ќе се изведат нови инсталации кои ги задоволуваат техничките прописи и стандарди кои се во употреба.

Слика 14 Распоред на простории во инкубаторска станица

2.6.1. Одгледувалиште за бројлери “Псача”

Одгледувалиштето за бројлери е лоцирано на две катастарски парцели КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, Општина Ранковце, заведени како градежно изградено земјиште од 1524 m², 74.712 m², пасишта и 9367 m² земјиште под зграда. КП 355/2- 57.722 m² пасиште и 4080 m² земјиште под зграда. Распоредот на истите се прикажани на Слика 15.

Слика 15 Ситуација на постојна состојба одгледувалиште за бројлери

2.6.1. Објекти за одгледување на бројлери -одгледувалиште

Објектите за одгледување на бројлери се приземни објекти секој со бруто површина од 1040,20 m². Врз основа на изработениот основен проект за реконструкција на постојните објекти во првата фаза се планира реконструкција на следниве објекти:

1. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 1 бр.3
2. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 1 бр.4
3. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 2 бр.5
4. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 3 бр.9
5. Административен објект – објект бр. 13
6. Помошен магацин – објект бр.14

Инфраструктура

Сите три објекти се целосно оградени со жичено поцинковано плетиво – оградата е поставена на бетонски столбови. Во сите објекти е предвидена инсталација за видео надзор.

Електро-енергетски приклучок

Со оглед на реалните електроенергетски потреби напојувањето на објектите со електрична енергија ќе се врши од постојни сопствени трафостаници ТС 20/0,4 kV (1x400 kVA) кои се лоцирани во одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и одгледувалиштето за бројлери “Псача”. За мерење на потрошената ел.енергија ќе се постават мерни инструменти и нивната местоположбата ќе се биде во објектот на трафостаницата со претходна електросогласност од страна на ЕВН Македонија. Во случај на прекин на мрежното напојување во секој објект има резервно напојување од дизел ел. Агрегат. Во секое одгледувалиште се планирани 45 флуоресцентни светилки.

Водоснабдување и канализации

Постојните објекти не се приклучени на јавна водоводна и канализациска мрежа. Потребите за вода на објектите ќе се обезбедат од два постојни сопствени бунари. Одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица ќе се водоснабдуваат од бунар В2 изведен во 1979г. кој се наоѓа во месноста на село Гиновци на оддалеченост од околу 500 m јужно од патот Куманово- Крива Паланка, во алувиумот на Крива река.

Слика 16 Локација на бунар В2 Гиновци

Одгледувалиштето за бројлери Псача се снабдува со вода од бунар В1 со пумпна станица лоциран во месноста на село Псача на околу 300 m јужно од патот Куманово-Крива Паланка, кота на терен 487,57 m. Издашноста на бунарот е 7,5 l/s, хидростатичко ниво 9 m. Од

пумпната станица со потисен цевковод во должина од 1000 m водата се доведува до приклучна шахта во одгледувалиштето пред резервоарот. Во бунарот е поставена длабинска потопна пумпа $Q=450 \text{ l/min}$, $H_m=116.70\text{m}$, $L=3286\text{mm}$, $KW=29.4$. Во бунарската куќичка е поставена и хлоринсторската станица каде се врши хлорирање на водата. Во одгледувалиштето за бројлери функционира надземен резервоар, кота на терен 542,42 m н.м.в. со волумен од 50m^3 од кои преку водоводни цевководи водата се распределува до секој објект.

Слика 17 Постоен надземен резервоар во одгледувалиште за бројлери

Собирни резервоари за технолошки отпадни води

Технолошките отпадни води од одводните канали во објектите за одгледување на живина (мил од миење и чистење на објектите) планирано е да се одведуваат во еднокоморни собирни бетонски резервоари поставен до секое одгледувалиште.

Дополнителни структури

Основни фактори кои влијаат на растот и квалитетот на живината се: вентилација, осветлување, температура, густина на населеност, достапност до храна и вода, вакцинација и благосостојба. Со цел непречено одвивање на целокупните процеси во одгледувалиштата се планира поставување на следниве структури:

- I. Инсталација компримиран природен гас - Постројка за гас (една во одгледувалиште Гиновци и една во одгледувалиште Псача), која ќе ги содржи следните елементи:
  - Преточувалиште на гас;
  - Мерно регулациска станица;
  - Котлара;
- II. Систем за греење;
- III. Систем за вентилација и влез на свеж воздух;
- IV. Систем за ладење;
- V. Систем за осветлување;
- VI. Систем за хранење и напојување;
- VII. Систем за управување, контрола и сигнализација и алармирање во фармата

2.5 Опис на главните процеси со големина, капацитет на производство

Процесот на производство на пилешко месо опфаќа одгледување на живина за размножување и живина за производство.

- Одгледувањето на живината за размножување опфаќа: одгледување на матични јата за репродукција, одгледување на јата несилки, инкубаторска станица како посебна единица објект во кој се инкубираат и се изведуваат јајца и кој ги задоволува потребите од еднодневни пилиња; и
- Одгледување на живина за производство на бројлери.

Главните процеси на производство опфаќаат четири активности, прикажани на Слика 18 и Слика 19.

Слика 18 Главните процеси на производство

Слика 19 Опис на технолошки процес во рамки на предметниот опфат

2.6 Суровини кои ќе се користат при градба и во оперативна фаза

2.6.1. Суровини во фаза на градба

Во проектната документација, прецизно се дефинирани видот и количината на материјалите кои ќе се користат во градежната фаза и изворот за снабдување. Потребата за работна сила, видот на градежна опрема и товарни возила, нивниот број, фреквенција на сообраќајот ќе биде дефинирана во План за управување со градилиште што ќе биде обврска на идниот изведувач на работите и ќе зависи од неговите расположливи капацитети. Во градежната фаза вода ќе се употребува за потребите на вработените на градилиштето и во градежните активности. Снабдувањето со вода ќе биде обезбедено од постојните водоводни системи на сите три локации. Електричната енергија во градежната фаза ќе се користи при комплетно инсталирање на целокупната опрема електричната енергија за сите три локации ќе се обезбеди од постојните енергетски приклучоци.

2.6.1. Суровини во оперативна фаза

Во оперативната фаза како суровини ќе се користат:

- храна за подмладокот, храна за кокошки несилки,
- електрична енергија за осветлување на објектите и технолошки потреби
- компримиран природен гас за загревање на објектите,
- хемиски препарати кои се користат како дезинфициенси,
- препарати за дезинсекција и дератизација на просторот после секое празнење на објектите,
- вакцините и медикаментите за медицински потреби;
- картонска амбалажа за пакување на јајцата и пластична амбалажа за транспорт на едnodневни пилиња,
- пилиња за матично јато,
- постилка.

2.7 Готови производи

Современото живинарско производство се заснова на хибридни линии за кокошки. Со набавувањето на едnodневни пилиња од родителските јата се добива F1 генерација на единки за комерцијално одгледување на хибриди кои имаат изразена висока производна способност. Во производството на линиски хибриди за производство на месо карактеристични се високиот процент на мускулатура во градите, бутовите и над бутовите. Добиеното месо е со повисок квалитет во споредба со месото на чистите линии на живина.

Во согласност со Правилникот за условите и начините за заштита на фармските животни (Сл. Весник на Р. Северна Македонија бр. 3/17) густината на населеност на кокошките несилки не треба да надминува 9 кокошки на m^2 од расположививата подна површина. Површината на одгледувалиштата за родителски јата е произведен простор и $987.80 m^2$ и пред простор $40,24$ вкупно $1073,83 m^2$ нето површина. Во едно одгледувалиште според густината на населеноста се одгледуваат 3231 кокошки несилки.

Светла Брама несилки за производство на бројлери (има крупно и масивно тело), постојат два соја: Светла и Темна брама.

- Маса на кокошките: 3,5-4,5 kg,
- Маса на петлите: 4-5 kg,
- Време на пренесување на 8 месеци,
- Носивост 120 јајца со обоена лушпа.

Очекувано годишно производство

- Матични јата и јата несилки (**6000** женски единки, **550** машки единки годишно);
- Производство на **900.000** јајца за веќе годишно (одгледувалиште на родителски јата);
- Производство на едnodневни пилиња, бројлери **900.000** годишно (инкубаторска станица);
- Проектираниот капацитет на јато за одгледување на бројлери е **16.000** едnodневни пилиња во еден објект или вкупно за четири објекти **64.000** бројлери во еден турнус или **448.000** бројлери на годишно ниво (одгледувалиште за бројлери).

3 Разгледувани алтернативи на проектот

Бидејќи ќе се врши реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти за одгледување на живина алтернативи, во однос на изборот на локацијата алтернативи не се разгледувани. Постојните локации веќе се обезбедени со постојна инфраструктура што овозможува погоден и достапен транспортен систем, соодветни пристапи до самите локации, постојни енергетски приклучоци и водоснабдителни системи.

Како алтернативи се разгледувани:

- **Алтернатива 1 - да не се спроведува предложениот проект т.е. алтернативата “да не се прави ништо” или „нулта алтернатива“**

Не спроведувањето на овој проект единствено ќе овозможи избегнување на негативните влијанија од градежните активности при негова изведба, како и подоцна за време на оперативната фаза, што во споредба со придобивките од негово имплементирање се занемарливи и незначителни особено долгорочно. Исто така, се очекува и загуба од социјални и економски придобивки (во форма на краткорочни и долгорочни вработувања и зголемување на индиректната потрошувачка во подрачјето); намален откуп на земјоделски производи - житни култури од локалното население; стагнација во економскиот развој на општината; и др. Поради сите горенаведени причини, изборот на оваа алтернатива не е прифатлива од сите аспекти на развој на заедницата.

- **Алтернатива 2 - Реконструкција и адаптација на одгледувалиште за бројлери**

Доколку се пристапи кон реконструкција и адаптација само на одгледувалиштето за бројлери инвеститорот ќе произведува само бројлери а ќе биде зависен од слободниот пазар да обезбедува едnodневни пилиња истовремено ќе има високи трошоци за транспорт на едnodневните пилиња имајќи во предвид дека се работи за одгледувалиште за бројлери со капацитет од 16.000 бројлери за еден турнус од еден објект за одгледување на бројлери. Ако се има во предвид дека на предметната локација постојат 12 објекти за одгледување на бројлери неопходно е инвеститорот за еден турнус од слободниот пазар да обезбеди околу 192.000 едnodневни пилиња што значи дека Инвеститорот ќе биде зависен од увоз и високи транспортни трошоци.

- **Алтернатива 3- Реконструкција и адаптација на одгледувалиште на матични јата за репродукција, одгледувалиште на јата несилки и инкубаторска станица**

Доколку се пристапи кон реконструкција и адаптација само на одгледувалиштето за матични јата за репродукција, одгледувалиште на јата несилки и инкубаторска станица Инвеститорот ќе обезбеди едnodневни пилиња но ќе нема услови за одгледување на бројлери,

побарувачката на еднодневни пилиња на слободниот пазар е варијабилна и постои можност за ограничено производство и неможност за поврат на инвестицијата.

- **Алтернатива 4 - Фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта и инкубаторската станица**

Со фазната реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта согласно инвестициониот план, Инвеститорот ќе изврши реконструкција на две одгледувалишта за родителски јата, две одгледувалишта на јата несилки, инкубаторската станица и четири одгледувалишта за бројлери. На овој начин Инвеститорот ќе обезбеди технолошки процес во една целина од јајце, пиле, до готов производ бројлер со конечна тежина од 2,43 kg, кој ќе биде наменет за производство на пилешко месо. Исто така ќе се овозможи слободна продажба на еднодневни пилиња со што ќе се зголеми бројлерското производство во државата. По извршената анализа **Инвеститорот ја прифати Алтернатива 4.**

Разгледувани се и алтернативи за употреба на енергенс за загревање на објектите како и алтернатива за технолошкиот процес. Постојниот систем за загревање на објектите е станица за течен нафтен гас –ТНГ. Во фазата на проектирање се разгледани две алтернативи реконструкција на постојните станици за течен нафтен гас и комплетна замена на системот со станица за компримиран природен гас CNG.

Инвеститорот ја одбра алтернативата за инвестирање во две нови станици за компримиран природен гас CNG во одгледувалиштето за матични јата и во одгледувалиштето за бројлери во насока на подобрување на еколошките перформанси на одгледувалиштата.

Алтернативи за технолошкиот процес - Проектната документација е веќе изработена и е прифатена технолошка линија која нуди комплетната опрема за хранење, напојување сместување, греење/ладење и вентилација димензионирана во соработка со компанијата Big Dutchman.

4 Карактеристики на можно влијание на проектот врз животната средина

Можните влијанија врз животната средина кои се очекуваат при спроведување на основните фази на проектот, т.е фазите на реконструкција и адаптација на постојните објекти/ инсталирање на опрема и функционирање на одгледувалиштата и инкубаторската станица, како и по затворањето на инсталацијата се дадени во продолжение.

Влијанија во градежна фаза

Од градежните активности се јавуваат повеќе видови на влијанија, најголем дел од нив се привремени. Како резултат на реконструкцијата на постојните објекти бидејќи е неопходна демонтиража на постојни материјали (врати, прозори, вентилациони кутии, кадрони, алуминиумски ребрест лим, стаклена волна и др.) ќе доведат до: емисија на прашина и други загадувачи на воздухот, бучава и вибрации, генерирање на отпад.

Во градежната фаза ќе се создава бучава како резултат на механизација за транспорт на демонтираната опрема и дотур на нова опрема. Во текот на градежните работи ќе се создава градежен отпад (остатоци од кадрони, алуминиумски лим, врати, прозори, стаклена волна, изолациони материјали,), комунален отпад и отпад од пакување. Наведените отпадни фракции ќе бидат вклучени во соодветен систем за управување со отпад, кој ќе биде воспоставен за време на градежните активности. Загадување на почвата може да настане како резултат на истекување на течни супстанции од возилата и механизацијата како што се гориво,

моторно масло, антифриз итн. За време на изградба нема некои позначајни влијанија врз флората и фауната кои ќе бидат ограничени само во границите на опфатот.

Од сето претходно споменато произлегува дека повеќето од влијанијата се незначителни, краткорочни, реверзибилни и локални и се ограничени во рамки на градилиштето за време на изградбата на објектот.

Влијанија во оперативна фаза

Влијанијата кои ќе настанат во оваа фаза се резултат од работните активности на сите објекти кои ќе бидат дел од системот, како и потребната опремата за одгледување. Сите овие активности ќе резултираат со влијанија врз сите медиуми и области во животната средина но со различен интензитет и зачестеност.

Нарушувања на квалитетот на **амбиенталниот воздух** можат да се очекуваат како резултат на процесните активности. Емисии на прашина произлегуваат од сместување на живината, силоси за складирање на храна. Истите се периодични и може да се очекуваат при дотур на суровини. Емисиите на мирис произлегуваат од објектите за одгледување на пилиња, ракување и товарање на птици и угината живина, ракување и складирање на екскретот и системи за вентилација, .

Одгледувалиштата за живина се главен извор на емисии на амонијак во воздухот, чие депонирање е еден од главните двигатели на еутрофикација и закиселување на почвата.

Во интерес на сигурноста/безбедноста и економичноста на производството, производителите треба да управуваат со вентилација за да се осигурат дека не се надминати следниве нивоа: лимитирана максимална вредност на загадување (mg/l воздух или ppm) амонијак: 20 mg/l (ppm) и јаглороден диоксид: 3.000 mg/l (ppm)

Во оперативната фаза се очекува и **создавање на отпад**. Отпадот кој ќе се создаде воглавно се состои од: мешан комунален отпад, ветеринарен отпад, нуспроизводи од животинско потекло, отпадни води од чистење на објектите за сместување и цврсто шталско ѓубриво. Доколку со отпадот не се постапува на соодветен начин, ќе дојде до негативни влијанија врз медиумите и областите во животната средина како и човековото здравје. Мешан комуналниот отпад е отпад кој се генерира од вработените во одгледувалиштето. Отпад од пакување оштетени гајби, картонски кутии и пластична амбалажа за транспорт на живината.

Мртвите животни и оштетените јајца од ведење кои не се за употреба се третираат како нуспроизводи од животинско потекло кои не се наменети за исхрана на луѓето.

Дозволените начини за користење и одложување се управувани од Закон за нус-производи од животинско потекло („Службен Весник на РМ„ бр. 113/07, 144/14 и 149/15) односно “Правилникот за начинот на собирање и нештетно отстранување на нуспроизводите од животинско потекло и техничко-технолошките услови кои во поглед на објектот, опремата и кадарот треба да го исполнуваат правните лица кои вршат собирање и нештетно отстранување на нус производите од животинско потекло како и техничко-технолошките услови што треба да ги исполнуваат превозните средства за превоз на нус производи од животинско потекло” (Сл. Весник на РМ бр. 157/09), правните и физичките лица кои при вршењето на дејноста создаваат нуспроизводи од животинско потекло, се должни на пропишан начин да обезбедат нештетно отстранување или преработка така што да не претставуваат ризик за здравјето на луѓето и животните ,водата, воздухот, почвата и растенијата.

Отпад од остри предмети е отпад што содржи игли, ланцети, скалпери и останати предмети кои можат да направат убод или посекотини, односно чие собирање и отстранување е предмет на специјални барања поради заштита од инфекции . Одложување на ветеринарниот отпад (отпад од вакцините, лековите и третманите), ќе се врши во кругот на инсталацијата. Истиот ќе се собира и складира во пластични контејнери. Операторот има обврска овој отпад да

го предаде на правно или физичко лице кое поседува дозвола за постапување со овој вид отпад согласно Законот за постапување со отпад и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот.

Во одгледувалиштето постои сепаратен систем за **комунални отпадни води, технолошки отпадни води и атмосферски води**. Комуналните отпадни води од административните простории се одведуваат во постојна бетонска септичка јама. Атмосферските води се одведуваат од олуците преку систем на цевки, сливници и шахти поставени до секој објект. Истите се зафаќаат во постојна атмосферска мрежа (отворени бетонски канали и ревизиони шахти) преку која врши одводнување на целото одгледувалиште со што по дождовите се редуцира загадувањето на околината преку испирање на почвата. Операторот треба да биде одговорен во управувањето со создадениот екскрет и водата од перење на објектите.

Течно шталско ѓубриво - Мил од миење и чистење на објектите за одгледување на пилиња и кокошките несилки настанува како резултат на чистење на објектот по завршувањето на турнусот, преку одводни канали се транспортира и складира до преземање во еднокоморни бетонски резервоари. Операторот ќе склучи Договор со овластена компанијата за преземање на овој вид на отпад. **Цврсто шталско ѓубриво** - Домување со неконтинуирано отстранување на екскретот односно по завршување на турнусот се врши темелно чистење на објектите. Екскретот во бројлерското производство е 70% сува материја во која е вклучена и простирката. Се собира со градежна машина директно се утоварува во камион и се транспортира во овластена компанија за преземање.

Бучавата може да биде важен извор на нарушување кај луѓето кога инсталацијата се наоѓа во близина на населените места. Извори на бучава се поврзани со домување на животните (вклучувајќи го и системот за отстранување и чување на арско ѓубриво и опрема за контрола и одржување на внатрешна вентилација и опремата за хранење и поење на животните), истовар и утовар на животните. Опремата редовно ќе се контролира и одржува во исправна состојба. Објектот се наоѓа надвор од населено место така да интензитетот на бучава нема влијание врз надворешни рецептори.

Влијанија во фаза на престанок со работа

Во случај на затворање, влијанијата кои се очекуваат се поврзани со демонтажа на опремата и објектите на локацијата. Опремата која ќе биде поставена во објектот се карактеризира со компактна градба, што овозможува брза монтажа и демонтажа. Во случај на целосен престанок на работа на погонот опремата се демантира и се продава или се пренесува на друга локација. Залихите на сировини и готови производи ќе се продадат. Отстранување на отпадот или било какви хемикалии на локацијата на инсталацијата ќе бидат отстранети или рециклирани преку соодветни овластени оператори, а локацијата ќе се санира и ќе биде оставена во безбедна состојба.

Во Табела 1 и Табела 2 е дадена прелиминарна оценка на влијанијата за време на двете фази во изградба и оперативна фаза на објектот, во зависност од видот на влијание, времетраењето, нивото на влијанието и реверзибилноста.

Табела 1 Преглед на главни индикативни потенцијални влијанија во градежна фаза

Градежна фаза

Категорија на оцена	Ниво на оцена	флора и фауна	Пејзаж и визуелна средина	Културно и историско наследство	Квалитет на воздух	Бучава и вибрации	Квалитет на вода/хидрологија/почва	Социјални аспекти	Клима
Тип	Позитивно							✓	
	Негативно				✓	✓	✓		
	Неутрално	✓	✓	✓					✓
Важност	Високо								
	Средно							✓	
	Ниско				✓	✓	✓		
	Незначајно	✓	✓	✓					✓
Времетраење	Долготрајно							✓	
	Привремено	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
Реверзибилност	Ирреверзибилно								
	Делумно реверзибилно								
	Целосно реверзибилно	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Кумулативно/синергистичко	Можно				✓	✓	✓		
	Невозможно	✓	✓	✓				✓	✓

Табела 2 Преглед на главни индикативни потенцијални влијанија во оперативна фаза

Оперативна фаза									
Категорија на оцена	Ниво на оцена	флора и фауна	Пејзаж и визуелна средина	Културно и историско наследство	Квалитет на воздух	Бучава и вибрации	Квалитет на вода/хидрологија/почва	Социјални аспекти	Клима
Тип	Позитивно							✓	
	Негативно				✓		✓		
	Неутрално	✓	✓	✓		✓			✓
Важност	Високо							✓	
	Средно				✓	✓	✓		
	Ниско								
	Незначајно	✓	✓	✓					✓
Времетраење	Долготрајно	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
	Привремено								
Реверзибилност	Ирреверзибилно			✓					✓
	Делумно реверзибилно	✓	✓				✓		
	Целосно реверзибилно				✓	✓		✓	
Кумулативно/синергистичко	Можно						✓		
	Невозможно	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓

5 Информации за мерките за намалување на негативните влијанија

5.1 Мерки за ублажување во градежна фаза

За време на периодот на изградба ќе се применуваат мерки за ублажување, со цел да се спречат, минимизираат и контролираат влијанијата врз квалитетот на воздухот, влијанијата од бучава и вибрации, влијанијата врз почвата и влијанијата врз квалитетот на водата /хидрологијата. Некои основни мерки кои треба да се применуваат се:

- Примена на добра градежна пракса;
- Подготовка на Планови за: управување со градилиште, управување со отпад, безбедност при работа, противпожарна заштита;
- Редовно одржување на возилата;
- Редовно влажнење на ископаните области каде е потребно;
- Постапување со отпадот согласно неговите карактеристики (идентификација, привремено складирање, склучување на Договори со овластени компании, транспорт до локација за финално одлагање/постапување со отпадот);
- Примена на барањата за безбедност при работа, како и примена на протоколите за КОВИД 19;
- Редовно одржување и работа на целокупната градежна механизација и возила;
- Намалување на брзината на возилата кога поминуваат низ населени места, и др.

5.2 Мерки за ублажување во оперативна фаза

Во текот на оперативниот период на одгледувалиштето т.е. при редовна работа ќе биде воспоставен систем на постапки и мерки за управување со емисиите во медиумите на животната средина и отпадот во согласност со:

- ЕУ Директивата 2010/75/EУ, индустриски емисии (интегрирано спречување и контрола на загадувањето) Анекс I и заклучоците за НДТ: Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, Industrial Emissions Directive 2010/75/EU (Integrated Pollution Prevention and Control);
- Правилникот за условите и начините на заштита на фармските животни (“Сл. Весник” на РМ 3/17); и
- ИСКЗ - Секторско упатство за НДТ – Интензивно одгледување на живина (ЕАР-МЗСПП); и
- Одржливо бројлерско производство во Северна Македонија - Водич за вредносен ланец на добра практика.

Овие мерки имаат за цел да овозможат задоволување на стандардите за заштита на животната средина, преку почитување на пропишаните гранични вредности на емисија (ГВЕ).

Мерки кои раководството треба да ги преземе со цел намалување на негативните влијанија од работата на предметниот објект се следниве:

- **Подготовка на План за итни случаи за справување со неочекувани емисии и инциденти како што е загадување на водните тела;**
- План на фармата што ги покажува системите за одводнување и извори на вода/ ефлуенти;
- Акциони планови за одговор на одредени потенцијални инциденти (на пр. пожари, неконтролирано истекување на складирано ѓубриво, излевање на гориво);
- Водење на месечни записи:
  - Потрошувачка на вода (користење на записи -пр. соодветни мерачи или фактури).

- Потрошувачка на енергија (користење на записи -пр. соодветни мерачи или фактури).
- Евиденција на производство на јајца и изведени пилиња; и др.

Мерки на заштита на водите:

- Задолжителна контрола на хемиската и бактериолошката исправност на водата од експлоатациониот бунар со спроведен мониторинг (задолжителна контрола на фосфатите, азотот и ВОЈ) два пати годишно;
- Преземање на соодветни мерки за ефикасно користење на водата: водење евиденција за користењето на водата, откривање и поправање на дефекти што предизвикуваат протекувања на вода, употреба на опрема за чистење под висок притисок за чистење на објектите во кои е сместена живината, редовна проверка на опремата за напојување со вода за пиење; и др.

Мерки за управување со отпад

- Подготовка и имплементација на Програма за управување со отпадот;
- Воспоставување и следење на процедури за управување со отпадот; и др.

Нуспроизводите од производствениот процес (прашината од пердуви, лушпи, неоплодени јајца кои се инкубираат) треба да се соберат во покриени контејнери од категорија 3. Контејнерите треба да се идентификуваат како што е соодветно. Производите од категоријата 3 треба да се отстрануваат во:

- Фабрика за преработка на нуспроизводи - кафилерија од категорија 3;
- Инценератор одобрен од МЖСПП; или
- Погон за компостирање или погон за биогаз одобрен од МЗШВ и АХВ.

Мерки за бучава и вибрации

- Изработка на протокол за спроведување мониторинг на бучавата; и др.

Мерки за квалитет на воздух

- Контрола на ефективното функционирање на системот за прочистување на воздухот со помош на автоматска контрола;
- Автоматски контролен систем во објектите за одгледување на живината: сензори за температура, влажност во објектот и алармен систем;
- Мониторинг на квалитетот на амбиентен воздух во рамките на постројката мерни места објект за одгледување на живина;
- За намалување на концентрациите на амонијак (NH_3) и јаглерод диоксид (CO_2) во објектот ќе биде воведена автоматска контрола на вентилацијата, правилно складирање и ракување со екскретот;
- Намалување на содржината на сурови протеини во диетата со додавање на синтетички аминокиселини, дадени во Планот за управување со Хранливите Состојки (ПУХС);
- Соодветно чистење на објектите пред вселување на ново јато;
- Минимизирање на агитацијата на екскретот; и др.

Мерки за почва

- Спроведување на постапките за правилно складирање и ракување со суровини и репро материјали, вклучувајќи и процедури за постапување;

- Проверка на складиштата за течно шталско ѓубре за присуство на знаци на оштетување, дотрајување или евентуално протекување за да се спречи неконтролирано загадување на почвата и подземните води;

5.3 Мерки за ублажување во пост- оперативната фаза

Мерки кои треба да се преземат во пост оперативната фаза треба да бидат предвидени во Планот за управување со остатоци и резидуи.

6 Дополнителни информации

Надлежен орган на државната управа за издавање на дозвола – решение за спроведување на проектот:

Министерство за животна средина и просторно планирање

адреса: Плоштад “Пресвета Богородица” бр.3, 1000 Скопје

Датум на Известувањето: 12.11.2021

Изготвувачи на известувањето:

1. **Инвестотор:** “Интернационал Фреш Фоод” ДОО с.Врапчиште
Објект: “Кланица за живина во Општина Врапчиште”
Адреса на инвеститорот: ул.100 бр.1 Врапчиште
Назначено лице за контакт: Бурим Џелили
Тел. : +389 (0) 76 222 191
E-mail адреса: internationalfreshfood.doo@gmail.com
2. **М-р Славјанка Пејчиновска – Андонова**, инженерство за животна средина
Консултант за животна средина/Експерт за ОВЖС/СОЖС
Друштво за технички консултантски услуги “ЕкоМозаик “ дооел Скопје
Моб.тел. 078 365 598
E-mail : slavjanka@ekomozaik.com

Прилог 1 Листа на проверка за утврдување на потребата од оцена на влијанието на проектот врз животната средина

Колона 1	Колона 2	Колона 3
<i>Прашања што треба да се земат предвид</i>	<i>Да / Не / ? / Несоодветно (НА) (НА - доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект), Накратко да се опише.</i>	<i>Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? Зошто?</i>
1. Дали изградбата, работењето или затворањето на проектот ќе содржи активности кои ќе предизвикаат физички промени на локалитетот (топографија, користење на земјиштето, промени во водните тела итн.)?	Не, бидејќи се работи за реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти активностите нема да предизвикаат промени на локалитетот.	
2. Дали при изградбата или работењето на проектот ќе се користат природни ресурси како што се земјиште, вода, материјали или енергија, а особено ресурси што не се обновливи или се оскудни?	Да. Во технолошкиот процес ќе се користи вода за санитарни потреби на вработените, напојување на живината, чистење и санитација на објектите.	Потребните количини на вода ќе се обезбедат од два постојни бушени бунари сместени во алувиумот на Крива река. Се очекува континуирана експлоатација на овие бунари во оперативната фаза.
3. Дали проектот ќе опфати употреба, чување, транспорт, постапување со или производство на супстанции или материјали што би можеле да бидат штетни по здравјето на луѓето или по животната средина, или што би предизвикале загриженост во врска со реални или перцепирани ризици по здравјето на луѓето?	Не	Не
4. Дали проектот ќе произведува цврст отпад за време на изградбата, работењето или затворањето на инсталацијата?	Да. Во фаза на реконструкција и адаптација на објектите се очекува отпад од шут од градење и рушење, отпад од пакување. Во оперативната фаза се очекува производство на екскретот од живина цврсто шталско ѓубриво.	Не. Во фаза на реконструкција ќе биде воспоставен План за управување со отпад. Во оперативната фаза со шталското ѓубриво ќе се управува по претходно изработен план. Истото Се собира со градежна машина директно се утоварува во камион и се транспортира во овластена компанија за преземање односно не се складира на предметната локација.
5. Дали проектот ќе испушта загадувачки материји или некои опасни, токсични или штетни супстанции во воздухот?	Да. Во производните процеси се очекуваат емисии на амонијак (NH ₃) и јаглерод диоксид (CO ₂) во воздухот,.	Не. За намалување на концентрациите на амонијак (NH ₃) и јаглерод диоксид (CO ₂) во објектот е воведена автоматска контрола на вентилацијата, правилно складирање и ракување со екскретот.

<p>6. Дали проектот ќе предизвика бучава и вибрации или ослободување на светлина, топлинска енергија или електромагнетни зрачења?</p>	<p>Да. Бучавата која се очекува во производните процеси е резултат на инсталираната опрема и повремена бучава од транспортни возила при дотур на суровини и репроматеријали и извоз на готов производ. Бучава која ја создава живината.</p>	<p>Не. Според техничката документација опремата која се планира да биде поставена во објектите не генерира бучава поголема од 50Hz, сите три објекти се наоѓаат надвор од населено место.</p>
<p>7. Дали проектот ќе доведе до ризици од контаминација на земјиштето или водата од испуштања на загадувачки материји врз земјиштето или во површинските води, крајбрежните води или морето?</p>	<p>Не.</p>	<p>Не се очекува контаминација на земјиштето имајќи во предвид дека сите видови на отпадни води ќе бидат соодветно решени.</p>
<p><i>Прашања што треба да се земат предвид</i></p>	<p><i>Да / Не / ? / Несоодветно (NA) (NA - доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект), Накратко да се опише.</i></p>	<p><i>Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? Зошто?</i></p>
<p>8. Дали постои ризик од несреќи за време на изградбата или работењето на проектот кои би можеле да влијаат врз човековото здравје или животната средина</p>	<p>Да. Во оперативната фаза постои ризик од пожар, истекување на гас, пад на напон на електрична енергија, повреда, проблем со опрема, проблем на јато.</p>	<p>Не. Во оперативната фаза ќе биде изработена Стратегија за управување со секој идентификуван ризик со цел превенција од ризици.</p>
<p>9. Дали проектот ќе доведе до социјални промени, како на пример во однос на демографијата, традиционалниот начин на живот, вработеноста.</p>	<p>Да. Проектот се очекува да даде социјални придобивки кои вклучуваат нови вработувања, откуп на земјоделски производи од локални добавувачи. Пласирање на едnodневни пилиња на домашниот пазар што ќе овозможи значителен развој на бројлерското производство.</p>	<p>Да се очекува видлив развој на локалната економија.</p>
<p>10. Дали постојат и други фактори што треба да се земат предвид како на пример последователниот развој којшто би можел да доведе до влијанија врз животната средина или до можност за кумулативни влијанија со други постоечки или планирани активности на локалитетот?</p>	<p>Не</p>	<p>Не</p>

11. Дали постојат области на или околу локалитетот кои се заштитени со меѓународно, национално или локално законодавство поради нивните еколошки, пределски, културни или други вредности, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
12. Дали постојат некои други области на или околу локалитетот кои се важни или други водни тела, крајбрежна зона, планини, шуми, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
13. Дали постојат некои други области на или околу локалитетот што користат заштитени, важни или чувствителни видови на фауна и флора, на пример за размножување, гнездење, барање храна, одмор, презимување или преселба, а кои би можеле да бидат?	Не	Не
14. Дали постојат копнени, крајбрежни, морски или подземни води на или околу локалитетот кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Водоснабдувањето на одгледувалиштата е од два бушени бунари сместени во алувиумот на Крива река	Не. Количината на вода која ќе се користи во оперативната фаза не се очекува да има значајно влијание на водениот ресурс.
15. Дали постојат области или карактеристики од висока пределска или живописна вредност на или околу локалитетот кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
<i>Прашања што треба да се земат предвид</i>	<i>Да / Не / ? / Несоодветно (NA) (NA - доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект), Накратко да се опише.</i>	<i>Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? Зошто?</i>
16. Дали постојат патишта или објекти на или околу локалитетот што јавноста ги користи за пристап до рекреативни или други објекти, а кои би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не

17. Дали постојат транспортни патишта или објекти на или околу локалитетот што јавноста ги користи за пристап до закрчување или што создаваат еколошки проблеми, а кои би можеле да бидат засегнати?	Не	Не
18. Дали проектот е на локација каде постои веројатност да биде видлив за голем број на луѓе?	Не	Не
19. Дали постојат реони или карактеристики од историска или културна важност на или околу локалитетот што би биле засегнати од проектот?	Не	Не
20. Дали проектот е лоциран на празен простор (на кој никогаш немало градба), со што ќе дојде до загуба на празно („гринфилд“) земјиште?	Не	Не
21. Дали во моментот има некои употреби на земјиштето на или околу локацијата (на пр. За живеалишта, градини, друг приватен имот, индустрија, трговија, рекреација, отворени јавни површини, објекти во заедницата, земјоделие, шумарство, туризам, рударство или каменоломи) што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
22. Дали постојат планови за идни употреби на земјиштето на или околу локацијата што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
23. Дали постојат области на или околу локалитетот што се густо населени или изградени, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не
24. Дали постојат области на или околу локалитетот што се зафатени од некои чувствителни употреби на земјиштето, на пример болници, училишта, верски објекти, објекти во заедницата, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?	Не	Не

<p>25. Дали постојат области на или околу локалитетот што содржат важни, висококвалитетни или оскудни ресурси како на пример подземни води, површински води шуми, земјоделско земјиште, рибници, туристички ресурси или минерали, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?</p>	<p>Не</p>	<p>Не</p>
<p><i>Прашања што треба да се земат предвид</i></p>	<p><i>Да / Не / ? / Несоодветно (NA) (NA - доколку прашањето не е релевантно за конкретниот проект), Накратко да се опише.</i></p>	<p><i>Дали ова ќе доведе до значителни влијанија? Да/Не/? Зошто?</i></p>
<p>26. Дали постојат области или околу локалитетот што се веќе предмет на загадување или на штети врз животната средина, на пример каде постојните законски стандарди за животна средина, а што би можеле да бидат засегнати од проектот?</p>	<p>Не</p>	<p>Не</p>
<p>27. Дали местото каде е лоциран проектот е подложен на земјотреси, спуштање на земјиштето, лизгање на земјиштето, ерозија, поплави или екстремни/лоши климатски услови како на пример големи температурни разлики, магли, силни ветришта, а што би можеле да доведат до тоа проектот да предизвика еколошки проблеми?</p>	<p>Не</p>	<p>Не</p>

Прилог 2 Листа за определување на обемот на ОВЖС

	Прашања што треба да се земат предвид во определувањето на обемот на ОВЖС	Да/Не/?	Кои карактеристики од проектното опкружување би можеле да бидат засегнати и како?	Дали постои веројатност ефектот да биде значаен? Зошто?
1. Дали изградбата, работењето или затворањето на проектот ќе содржи активности кои ќе предизвикаат физички промени на локалитетот (топографија, користење на земјиштето, промени во водните тела итн.)?				
1.1	Трајна или привремена промена на употребата на земјиштето, на земјишната покривка или на топографијата, вклучително и зголемувања во интензитетот на употреба на земјиштето?	Не	Се работи за реконструкција на постојни објекти.	/
1.2	Расчистување на постоечко земјиште, вегетација и градби?	Не	/	/
1.3	Создавање на нови употреби на земјиштето?	Не	/	/
1.4	Пред градежни испитувања, на пример ископ на дупки, тестирање на земјиштето?	Не	/	/
1.5	Градежни работи?	Да	Да. Сидане на внатрешни сидови, пристапни патеки, платформа	Не
1.6	Работи на рушење?	Да	Да. Рушење на внатрешни сидови во објектите и нивна адаптација.	Не. Се работи за адаптација од помал обем.
1.7	Привремени локации што се користат за градежни работи или за сместување на градежни работници?	Не	/	/

1.8	Надземни градби, објекти или земјени насипи кои вклучуваат линеарни, т.е должински конструкции (далноводи, телефонски водови, железничка инфраструктура, автопати), ископ на земја и пополнување со земја или ископи за објекти?	Не	/	/
1.9	Подземни работи кои вклучуваат рударски активности или изградба на тунел?	Не	/	/
1.10	Работи на ревитализација?	Не	/	/
1.11	Копање со багер?	Не	/	/
1.12	Крајбрежни градби, на пр. сидови крај море, пристаништа?	Не	/	/
1.13	Крајбрежни објекти?	Не	/	/
1.14	Процеси на производство?	Да	Силоси за складирање на сточна храна, бетонски јами за привремено складирање на шталско ѓубриво.	Не. Ќе се применуваат мерки за ублажување кои ќе се спроведуваат според најдобрите достапни техники
1.15	Објекти за складирање на стоки или материјали?	Да	Да поставување на силоси за складирање на храна за живина	Не
1.16	Постројки за третман или отстранување на цврст отпад или течни ефлуенти?	Да	Да резервоари за складирање на течно шталско ѓубриво до преземање	Не
1.17	Објекти за долгорочно сместување на работници?	Не	/	/

1.18	Нов копнен, железнички или поморски сообраќај за време на изградбата или работењето?	Не	/	/
1.19	Нова копнена, железничка, воздухопловна, водна или друга транспортна инфраструктура вклучувајќи и нови или изменети патишта и станици, пристаништа, аеродроми итн.?	Не	/	/
1.20	Затворање или пренасочување на постоечки транспортни патишта или инфраструктура, што доведува до промени на движењата во сообраќајот?	Не	/	/
1.21	Нови или пренасочени далноводи или цевководи?	Не	/	/
1.22	Зафаќање на водите, изградба на брана, подводен канал, прегрупирање или други промени на хидрологијата на водотеците или аквиферите?	Не	/	/
1.23	Премини преку водотеци?	Не	/	/
1.24	Црпење или трансфери на вода од подземни или површински води?	Да	Експлоатација на два постоечки бунари за снабдување со вода на објектите.	Да. Се очекува континуирано користење на подземните води.
1.25	Промени во водните тела или на површината на земјата кои влијаат врз одводот или истечните води?	Не	/	/
1.26	Транспорт на персонал или материјали за градба, работење или затворање на објект?	Да	Да. Транспорт на работници и материјали за време на градежната и оперативната фаза.	Не

1.27	Долгорочна демонтажа или затворање на инсталација или работи на враќање во задоволителна состојба?	Не	Не се очекува затварање на инсталацијата со проектната документација се планира и втора фаза на реконструкција на објектите.	/
1.28	Тековна активност за време на затворањето којашто би можела да има влијание врз животната средина?	Не	/	/
1.29	Прилив на луѓе во одредена област било привремено било трајно?	Не	/	/
1.30	Внесување на туѓи (надворешни) видови	Не	/	/
1.31	Губење на автохтони видови или генетска разновидност?	Не	/	/
1.32	Некои други активности?	Не	/	/
2. Дали при изградбата или работењето на проектот ќе се користат природни ресурси како што се земјиште, вода, материјали или енергија, а особено ресурси што не се обновливи или се оскудни?				
2.1	Земјиште, особено неуредено или земјоделско земјиште?	Не	/	/
2.2	Вода?	Да	Да. Вода за градба и вода за технолошки процеси, лична хигиена на вработените.	Да. Се очекува континуирана експлоатација на подземна вода.
2.3	Минерали?	Не	/	/
2.4	Агрегати (песок, чакал, дробен камен)?	Да	Да. Песок при реконструкција на постојните објекти	Не

2.5	Шуми и дрвја?	Не	/	/
2.6	Енергенси, вклучително електрична енергија и горива?	Да	Електрична енергија и компримиран природен гас	Не
2.7	Други ресурси?	Да	Добиточна храна , житарици.	Не

3. Дали проектот ќе опфати употреба, чување, транспорт, постапување со или производство на супстанции или материјали што би можеле да бидат штетни по здравјето на луѓето или по животната средина, или што би предизвикале загаженост во врска со реални или перцепирани ризици по здравјето на луѓето?

3.1	Дали проектот ќе опфати употреба на супстанции или материјали што се опасни или токсични по човековото здравје или животната средина (флора, фауна, водоснабдување)?	Да	Како енергенс ќе се користи CNG (компримиран природен гас), Детергенти и дезинфикатори за одржување на одгледувалиштата.	Не. Се очекува истиот да бидат правилно складиран и управувањето ќе биде во склад со законските прописи.
3.2	Дали проектот ќе резултира со промени во појавата на болести или ќе ги засегне векторите на болеста (на пр. болести што се пренесуваат преку инсекти или вода)?	Да	Постои можност од појава на болести кај живината.	Не. Во ваков случај ќе се преземат сите заштитни мерки во согласност со законските прописи.
3.3	Дали проектот ќе има влијание врз добросостојбата на луѓето, на пример преку промена на животните услови?	Да	Можност за нови вработувања, развој на бројлерското производство	Не
3.4	Дали постојат некои особено вулнерабилни групи на луѓе кои би можеле да бидат засегнати од проектот, на пр. болнички пациенти, стари лица?	Не	/	/
3.5	Некои други причини?	Не	/	/

4. Дали проектот ќе произведува цврст отпад за време на изградбата, работењето или затворањето на инсталацијата?

4.1	Јаловина или рударски отпад?	Не	/	/
4.2	Комунален отпад (отпад од домаќинства или комерцијален отпад)?	Да	Комунален отпад од вработените во текот на градежната и оперативната фаза. Комерцијален отпад неупотреблива амбалажа од транспорт на пилињата.	Не, На предметната локација ќе биде воспоставен организиран систем за селекција, одлагање и предавање на овластени оператори на сите видови на отпад. Ќе се подготви План за управување со отпадот.
4.3	Опасен или токсичен отпад (вклучувајќи и радиоактивен отпад)?	Да	Стаклена волна од кровни површини на постојни објекти	Не. Ќе се постапува согласно законските прописи за ваков тип на отпад.
4.4	Друг отпад од индустриски процеси?	Да	Цврсто шталско ѓубриво, течно шталско ѓубриво, нус производи од животинско потекло.	Не. Ќе се подготви План за управување со отпадот
4.5	Вишок на производи?	Не	/	/
4.6	Мил од отпадни води или други видови мил од третман на ефлуент?	Не	/	/
4.7	Градежен шут или отпад од активности на рушење објекти?	Да	Рушење на внатрешни ѕидови, демонтажа на кров.	Не
4.8	Вишок (излишни) машини или опрема?	Да	Демонтажа на постојна опрема од инкубаторската станица	Не
4.9	Контаминирано земјиште или друг материјал?	Не	/	/
4.10	Отпад од земјоделски активности?	Да	Течно и цврсто шталско ѓубриво.	Не. Ќе биде преземан од овластена компанија (Енерго Шари – био централа).

4.11	Некој друг цврст отпад?	Да	Остатоци од угинати бројлери, медицински отпад од третман на бројлерите, оштетени јајца лушпи од јајца.	Не. Ќе се применува План за управување со отпад.
5. Дали проектот ќе испушта загадувачки материји или некои опасни, токсични или штетни супстанции во воздухот?				
5.1	Емисии од согорување на фосилни горива од стационарни или мобилни извори?	Да	Емисии од станица за CNG, Емисии од транспортни возила како во градежната така и во оперативната фаза	Не. Ќе бидат преземени контролни мерки.
5.2	Емисии од производни процеси?	Да	Емисии на прашина при вселување на живина	Не. Ќе бидат преземени контролни мерки.
5.3	Емисии од постапки со материјали што вклучуваат чување или транспорт?	Да	Емисии на цврсти честички кои може да се јават од силосот при утовар на сточната храна во силосот. Емисии на издувни системи од транспортни возила.	Не. Ќе бидат преземени контролни мерки.
5.4	Емисии од градежни активности вклучувајќи ги погонот и опремата?	Да	Емисии на прашина од рушење и демонтажа на постојна опрема.	Не. Примена на добра градежна пракса
5.5	Прашина или миризба од постапување со материјали вклучувајќи градежни материјали, отпадни води и отпад?	Да	Емисии на амонијак (NH ₃) и јаглерод диоксид (CO ₂) од шталското ѓубриво во оперативна фаза.	Не. Ќе бидат преземени контролни мерки.
5.6	Емисии од инцинерација на отпад?	Не	/	/
5.7	Емисии од горење на отпад на отворен простор (на пр. искинати материјали, градежен шут)?	Не	/	/
5.8	Емисии од некои други извори?	Не	/	/

6. Дали проектот ќе предизвика бучава и вибрации или ослободување на светлина, топлинска енергија или електромагнетни зрачења?				
6.1	Од работењето на опремата, на пример мотори, вентилациска постројка, дробилки?	Да	Систем за вентилација во објектите за одгледување на бројлери. Во објектите треба да има воспоставен 24 часовен светлосен режим.	Не. Инсталираната опрема нема да генерира бучава над дозволената од границите на предметната локација
6.2	Од индустриски или слични процеси?	Не	/	/
6.3	Од градежни работи или работи на рушење	Да	Во фазата на реконструкција, градежната механизација и опрема ќе создаваат бучава.	
6.4	Од експлозии или натрупување?	Не	/	/
6.5	Од градежни активности или сообраќај во функција на работата?	Да	Се очекува зголемен интензитет на сообраќај во градежната и оперативната фаза.	/
6.6	Од системи за осветлување или разладување?	Да	Емисии на топлинска енергија од системот за затоплување и ослободување на светлина од системот за осветлување на објектите за одгледување на живината и инкубаторската станица	Не. Емисиите се во затворени објекти.
6.7	Од извори на електромагнетно зрачење (да се земат предвид влијанијата врз блиската чувствителна опрема и врз луѓето)?	Не	/	/
6.8	Од некои други извори?	Не	/	/
7. Дали проектот ќе доведе до ризици од контаминација на земјиштето или водата од испуштања на загадувачки материји врз земјиштето или во површинските води, крајбрежните води или морето?				

7.1	Од постапување со, чување, употреба или прелевање на опасни или токсични материјали?	Не	/	/
7.2	Од испуштање на отпадни води или други ефлуенти (третирано или нетретирано) во вода или во земја?	Не	/	/
7.3	Преку таложење на загадувачки материји емитирани во воздухот на земја или во вода?	Не	/	/
7.4	Од некои други извори?	Не	/	/
7.5	Дали постои ризик од долготрајна акумулација на загадувачки материји во животната средина од овие извори?	Не	/	/
8. Дали постои ризик од несреќи за време на изградбата или работењето на проектот кои би можеле да влијаат врз човековото здравје или животната средина?				
8.1	Од експлозии, прелевања, пожари итн.; од чување, постапување со, употреба или производство на опасни или токсични супстанции?	Да	Само во случаеви на инцидентно излевање на опасни супстанции. Компримиран природен гас, детергенти, дезинфикатори.	Не, бидејќи ќе се спроведат мерки за вонредни состојби (противпожарни системи, хидрантски системи, прва помош, китови за собирање на опасни супстанции и др.
8.2	Од настани надвор од границите на вообичаената заштита на животната средина, на пр. откажување на системите за контрола на загадувањето?	Не	/	/
8.3	Од некои други причини?	Не	/	/

8.4	Дали проектот би можел да биде засегнат од природни катастрофи кои предизвикуваат штети врз животната средина (на пр. поплави, земјотреси, лизгање на земјиште итн.)?	Не	/	/
9. Дали проектот ќе доведе до социјални промени, како на пример во однос на демографијата, традиционалниот начин на живот, вработеноста?				
9.1	Промени во големината, возраста, структурата на населението, социјалните групи итн.?	Не	/	/
9.2	Преку преселба на луѓе или рушење на домови или населби или на објекти во населбите, на пример училишта, болници, социјални установи?	Не	/	/
9.3	Преку населување на нови жители или создавање на нови населби?	Не	/	/
9.4	Преку упатување на поголеми барања до локалните установи или служби, на пример во врска со домувањето, образованието, здравството?	Не	/	/
9.5	Преку создавање нови работни места за време на изградбата или работењето или предизвикување појава на губење на работни места со последици по невработеноста и економијата?	Да	Ќе се создадат нови работни места за време на градежната и оперативната фаза со што ќе дојде до позитивно влијание врз локалното население	Да (значајно позитивно влијание)
9.6	Некои други причини?	Не	/	/

10. Дали постојат и други фактори што треба да се земат предвид како на пример последователниот развој којшто би можел да доведе до влијанија врз животната средина или до можност за кумулативни влијанија со други постоечки или планирани активности на локалитетот?

10.1	Дали проектот ќе доведе до притисок за последователен развој кој би можел да има значително влијание врз животната средина, како на пример поголем број живеалишта, нови патишта, нови помошни индустрии или установи итн.?	Не	/	/
10.2	<p>Дали проектот ќе доведе до создавање на помошни установи или до развој поттикнат од проектот кои би можеле да имаат влијание врз животната средина, како на пример:</p> <ul style="list-style-type: none"> • помошна инфраструктура (патишта, снабдување со електрична енергија, третман на отпад или отпадни води итн.) • изградба на живеалишта • Екстрактивни индустриски дејности • други дејности на снабдување 	Не	/	/
10.3	Дали проектот ќе доведе до грижа за локацијата по престанокот на работата на инсталацијата којшто би можела да има влијание врз животната средина?	Не	/	/